

DÜŞERKEN

TARIK TUFAN

© Tarık Tufan

© Profil Kitap

Yazar / Tarık Tufan

Kitabın Adı / Düşerken

Genel Koordinatör / Münir Üstün

Editör / Merve Kar

Son Okuma / Barış Tut

İç Tasarım / Adem Şenel

Kapak Tasarım / Harun Tan

Baskı-Cilt / İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri

Çobançeşme Mah. Altay Sk. No: 8

Yenibosna – Bahçelievler / İstanbul

Tel: (0212) 496 11 11

Sertifika No: 10614

1. Baskı: Kasım 2018

(50.000 Adet)

978-605-7525-16-1

Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifika No: 12391

PROFİL: 691

TÜRK EDEBİYATI: 146

Necip Fazıl Bulvarı Keyap Sitesi G1 Blok No: 112

Yukarı Dudullu - Ümraniye / İstanbul

www.profilkitap.com / bilgi@profilkitap.com

Tel: 0 216 365 70 91 (pbx) Faks: 0 216 365 70 94

Profil Kitap Maviağaç Kültür Sanat Yayıncılık Tic.Ltd.Şti markasıdır.

© Bu kitabın Türkçe yayın hakları Tarık Tufan ve Profil Kitap'a aittir. Yazarın ve yayıncının izni olmadan herhangi bir formda yayınlanamaz, kopyalanamaz ve çoğaltılamaz. Ancak kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

DÜŞERKEN

TARIK TUFAN

Tarık Tufan

1973 yılında İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun oldu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. Ardından Marmara Üniversitesi Ortadoğu Ülkeleri Enstitüsü'nde Sosyoloji alanında yüksek lisans yaptı. Radyo ve televizyon kanallarında programlar gerçekleştirdi. Kitapları çeşitli dillere çevrildi. Edebiyat dergilerindeki deneme ve öykü çalışmalarının yanı sıra belgesel ve kurmaca film senaryoları yazıyor.

Yayımlanmış Kitapları:

Kekeme Çocuklar Korosu, 2000; Kraliçenin Pireleri, 2002; Ve Sen Kuş Olur Gidersin, 2004; Hayal Meyal, 2007; Bir Adam Girdi Şehre Koşarak, 2010; Şanzelize Düğün Salonu, 2015; Beni Onlara Verme, 2017.

Senaryoları:

Uzak İhtimal, 2009 (Sinema Filmi, İstanbul Film Festivali “En İyi Senaryo” ödülü); Arafta Bir Sultan: Abdülhamid, 2009 (Belgesel, Al Jazeera Documentary); Mimar Sinan/ 8 Ülke-8 Yönetmen, 2010 (Belgesel-Additional writing); Yozgat Blues, 2013 (Sinema Filmi, Adana Altın Koza Film Festivali “En İyi Senaryo” ödülü).

“Bu belki onu tüketebilirdi; fakat bu kadar güzel bir şeyin içinde onunla beraber tükenmek mukadderse bundan ne diye kaçmalıydı?”

Mahur Beste, Ahmet Hamdi Tanpınar

“Sen ve yağmur
Başa dönemezsiniz.”

Of Not Being A Jew, İsmet Özel

Bir

İnsanın en ölümcül yarası, içinde anbean büyüyen gitme hevesidir, İshak henüz bilmiyordu. Ölmekle gitmek aynı şey; ne ölenlerin ne de kalbindeki ıstırap verici ağrı dinmek bilmediği için uzaklara gidenlerin geri döndüğünü bu dünyada gören oldu. İshak bunu bilseydi yine de gider miydi, orası meçhul. Uzun uzun düşündükten sonra mı evden ayrılmaya niyet etti, yoksa ansızın mı aklına düştü bu fikir, orası da meçhul. Bir sabah kimselere bir şey söylemeden, göç vaktini kaçırmış, suskun, yorgun ve kederli bir kırlangıç gibi alıp başını uzaklaştı. Biraz daha bekleseydi kanatlarında o dermanı bulamayacaktı. Umut niyetine sırtında taşıdığı bir çift kanat, zaman geçtikçe zayıflayacak, gitgide çürüyecek ve ruhunu zehirleyen bir belaya dönüşecekti. Uzunca bir süre doğru zamanın gelmediğini düşünmüştü muhtemelen. Oysa gidenler her daim geç kalmıştır. Gitmek derdine bir kez düşen için artık kalmak da yaradır, İshak belki de sadece bunu biliyordu.

Evini ve ailesini terk ettiği o çetrefilli, o boğucu sabahın ilk saatlerinde yayınlanan bütün haber bültenlerinde, İstanbul'da son yetmiş yılın en sıcak gününün yaşanacağı söyleniyordu. Kuşkusuz, o gün memlekette konuşmaya değer başka hadisler de olmuştü ama Kurtuluş'un Cin Deresi Mahallesi'nde oturanlar için en mühim hadise, iki çocuk babası sıhhi tesisatçı İshak'ın bilinen hiçbir sebep yokken birdenbire ortadan kaybolmasıydı.

Neden gittiğine kimse bir anlam veremiyordu. Yalnız başına gitmemişti İshak, yanında genç bir kadın vardı. Bu pek çok şeyi açıklıyordu ama kadının kim olduğu ortaya çıkınca daha büyük bir merak sardı mahalleyi. Kafalarında kurdukları hikâyede tamamlayamadıkları bir şeyler kalıyordu.

İshak, üst katlarında oturan -apartman sahibi fazladan üç kuruş daha para kazanabilmek için belediyeden izinsiz, kaçak olarak iki odalı bir çatı katı yaptırmıştı-, güzel sanatların resim bölümünden mezun olduktan kısa bir süre sonra Beyoğlu'ndaki, Nişantaşı'ndaki galerilerde tabloları sergilenmeye başlayan, sanat çevrelerinde dolanan söylentilere bakılırsa eserleri ileride kıymetlenme ihtimali hayli yüksek olan o genç ressam kadınla birlikte gitmişti. Son yıllarda mahalleye musallat olmaya başlayan, mahallelinin değişimiyle tuhaf görünüşlü tiplerden biri olan Jülide'yle.

Kurtuluş sakinleri, semtlerinde bir anda çoğalan, kendilerine benzemeyen bu insanların nereden peydahlandığını birbirlerine sorup duruyorlardı. Ahalinin bir kısmı mahal- lenin eski güzelliğini kaybettiğinden mustarıptı; ekseriyeti, yeni gelenlere dairelerini ederinin çok üzerinde kiraya verme imkânı bulduğu için umuma açık mekânlarda bu dönüşüm- den şikâyetçiymiş gibi konuşsa da, içten içe son derece mem- nun oluyordu. Herkesin gözü, komşularının kiracılarından al- dığı paranın üzerindeydi. Daha fazla kazanabilme ihtimali iştahlarını sürekli artırdığı için bir türlü tatmin olmuyor, ha- vadan sudan bahanelerle kiracılarından para koparmaya ça- lıyorlardı. Sadece ev sahipleri değil, kahvehane işletenlerin de akıllarında olan tek şey, mekânlarını yenileyip kafeye çe- virmek ve böylece daha çok para kazanabilmektir. Manavlar tezgâhlarındaki meyve ve sebzelerin üzerine organik etiketi koymaya çoktan başlamıştı bile.

“Bunlar çok geçmeden huzurumuzu kaçıracak” diye ortalığa fitne saçanlar bu kaçış hikâyesini nimet bildiler, haberi duymayan kalmasın diye bire bin katarak her yana yaydılar, haklılıklarına bahane bulmuş bir kibir içinde, kurumlanarak yürümeye başladılar.

Birlikte kaçtıkları ilk anda anlaşılamadı. Önce İshak’ın gittiği ortaya çıktı. Ardından aynı semtte yaşayan, sözüne güvenilir iki kişi İshak’ın yanında bir kadın gördüklerini söyleyince, gitgide büyüyen tantanalı merakın içine Jülide de dahil oldu.

Görenlerin sonradan anlattıklarına göre İshak, Jülide’yi de yanına alıp, sağındaki solundaki çizikleri, masraf olmasın diye yağlıboya ve ince bir fırçaıyla kendisinin boyadığı, ara ara marş basmadığı için komşu esnafın arkadan itmek zorunda kaldığı beyaz Kartal SLX arabasına binip hızlıca hareket etmişti semtin dar sokaklarında.

Duyanlar, kendilerine yakıştıramadıklarından olsa gerek, inanmakta güçlük çekiyorlardı. Kaçakların aynı apartmanda oturmalarından başka en küçük bir ortak noktaları yoktu ve üstüne üstlük Jülide az kelimeyle hayatını sürdürdüğünden, apartmandaki varlığı, ancak kırk yılda bir evine misafir gelen yine kendisi gibi tuhaf görünümlü bir iki erkek ve kadının kapıdan girmesiyle hatırlanıyordu. O yüzden İshak bir anda ortadan kaybolunca kimsenin aklına Jülide gelmedi.

Kelimelere ihtiyaç duymadan ve neredeyse hiç ortalıkta görünmeden yaşamayı öğrenebilmiş kadınlardan biriydi Jülide. Yüzü de kalbi kadar saklı kadınlardan. Var ama yok, orada ama değil, yakın gibi ama uzak; yalnızca çok gerektiği anlarda, neredeyse susacakmış gibi, söylediği her kelimenin ardından, konuşmaktan tam o anda vazgeçecekmiş gibi, ağzından çıkan her söz birazdan geri dönüp kendi boğazına sarılacakmış gibi tereddüt içinde konuşanlardan. Anlatmaya dair

bütün inancını yitirmişlerden. Her an kaybolmanın kenarında bekleyenlerden. Yanı başından hiç eksilmeyen o ürpertici, o uğursuz, o ayartıcı, o yoldan çıkarıcı boşluğa kendini bıraktı bırakacak gibi duran kadınlardan. Kapkara ve dokunaklı yokluğunu, akıl çelen uçurumlarını, gitgide ağırlaşan düşüşlerini, ölçüsü belirsiz bir cinnet marazını yanında taşıyanlardan. Sır sahibi. Sır sahibi olduğu için de zifirî suskun.

Hayatın o yorucu hengâmesine, taşınması meşakkat isteyen gamlı yüküne uzaktan bakıp da hiç değmeden yaşamayı hayal ediyordu Jülide. En azından bir süredir böyle yaşayabilmek için yakın çevresinden uzaklaşmıştı. Sanki hayata bir kere dokunmuş, dokunduğu o kısacık anda, üzerinde derin, acıtan bir iz kalmış, sonra zaman geçmiş ama acısı geçmemiş, zamanın iyileştirici marifetinden de umudunu kesmiş, aklına gelen her şeyi denemiş ama bir türlü geçmemiş, bir türlü geçmemiş, bir türlü... Artık geçeceğine dair bütün beklentisini kaybetmiş, o andan itibaren bir daha hayata dokunmaya cesaret edememişti. Eza sahibi. Eza sahibi olduğu için de yüzü ince hastalığa tutulmuş gibi solgun, gözlerinin ferî sönmüş.

Belki zaman içinde birine -mutlaka çok sevdiği biri olmalı- söylemeye cesaret etmiş, belli ki daha fazla tutamamış içindekileri, gönlü taşmış, kendini uzun uzun anlatmış ve sonra karşındakine bakıp hiçbir şey değişmediğini, onun küçücük bir merhametini bile celp edemediğini görünce, yaşadığı büyük hayal kırıklığının da etkisiyle bir daha kimseye bir şey anlatmaya gerek duymamış gibiydi Jülide. Üzeri karalandıkça karalanmış, çözülemeyince bir kenara fırlatılmış bulmaca gibi. Eski bir tren garının emanet odasında kalmış, ne zamandır orada durduğu belli olmayan, üzeri tozlu, ecnebi malı, hakiki deriden yapılmış kıymetli bir çanta gibi. Yapraklarının yarısı koparılmış, kalan yarısı sararmış, eski yıllardan kalma bir

takvim gibi. Hep yüreği ağzında. Tasa sahibi. Tasa sahibi olduğu için de her vakit elleri soğuk.

Jülide'nin eve ne zaman girip çıktığını apartmanda pek gören olmuyordu. İshak'ın karısı Nurten birkaç defa merakına yenik düşüp pencerenin başında genç kadının geliş gidişini gözetlemişti ama aradan saatler geçip de bir türlü göremeyince pes edip beklemekten vazgeçmişti. Sonra yokluğuna alıştı bütün mahalleli; görünmez olmasına. Bazı anlarda, kullaklarına dolan incecik uğultu, gözlerine çarpan hafif bir pus, önlerine düşen zarif bir gölge, su birikintisinin başından ansızın havalanan yorgun kumru, boyunlarına değen hafif bir rüzgâr yüzünden birinin varlığını hissettiler. Onun Jülide olduğunu, Jülide'nin sokaktayken bile kendi içinde yürüdüğünü, arada yüzünü görseler de gördüklerinin suretten ibaret olduğunu ve gerçekte onu kimsenin görmediğini bildiler. Ara ara tesadüfen karşılaştıkları kadının aslında bambaşka biri olduğunu, gerçeği öğrendiklerinde şaşkınlıktan öylece kalakalacaklarını hissettiler ama bunun hakikatini bir türlü öğrenemediler. Mahallelerine sürüklenmiş, nereden geldiğini bilmedikleri, efsunlu, dokunmaya ürktükleri bir yabancı nesne gibi uzaktan uzağa bakmaya razı geldiler Jülide'ye. Hayat gailisi hafızalarını derdest etti; vadesi çoktan geçip de hacze düşmüş kredi borçları, banka kartlarının ödenmesi gereken asgari limitleri, gencecik evlatları askerde ölmüş akrabaları, evlenecek kızları için fiyat baktıkları yatak odası takımları, devlet memuriyet sınavlarına üçüncü kere hazırlanan oğulları, dükkânın birikmiş vergi borçları derken mahalleli dünya telaşının içinde debelenip kendi dertlerine derman bulabilmenin peşine düşünce, Jülide'yi merak etmekten vazgeçtiler. Unutmak istedikleri ne varsa, mâni olamadıkları, inatçı ve koku saçan bir rutubet gibi duvarlarından, tavanlarından evlerine, hayatlarına sızdı.

Hayatlarının boyası parça parça dökülünce huzursuz oldular. Mecburiyetlerinin arkasına takılıp kendi yollarına düştüler.

Jülide ne kadar sessiz sedasız bir hayat sürüyorsa, İşhak'ın varlığı bir o kadar belli oluyordu. İşhak susup da kendi içine düşmemek için, bazı anlarda çok derinlerden bir yerden gelen o tedirgin edici sesin baş döndürücü, kışkırtıcı fısıltılarını duymamak için, olur olmaz yerlerde, münasebetsiz anlarda ortaya bir laf atıyor, başı ve sonu birbirinden kopuk konular açıyordu. İlle de bir gürültü olsun istiyordu bulunduğu ortamda. Kendi içindeki o tekinsiz sesi bastırabilmek için saçma sapan, gerekli gereksiz demeden, yerli yersiz diye düşünmeden elinden ne geliyorsa yapıyordu. Maaile gittikleri misafirliklerde bile, bir şeyleri örtme telaşından, zaman zaman dinleyenleri rahatsız edecek kadar yüksek sesle konuşmaya başlıyordu. Tuhaf bir coşku halinde, gösterişli cerbezesiyle, neredeyse hiç aralık vermeden, durmadan anlatıyordu. Kendisinden bir şey gizleyen adamlara özgü beyhude çırpınışla, oturduğu koltukta kıvranıyordu İşhak. Meşum bir kandırmaca olduğunu bile kendini oyalıyordu. Bazen kimsenin anlam veremediği şekilde ayağa kalkıp oturduğu yeri değiştiriyordu. Yok saydıklarıyla ansızın yüz yüze gelmemek için gözlerini kapatıp rasgele dolanıyordu küçük dünyasında. Kaçıyordu. Ortalığa şüphe yaymamak için, kaçtığını önce kendisinden, sonra karısından, çocuklarından, karşılaştığı herkesten bir sihirbaz marifetiyle gizliyordu. Onu tanıyanlar, bu hallerini bir huy olarak kabullenmiş ve zaman geçtikçe hiç yadırgamamaya başlamıştı. Yadırgamak bir yana, “İşhak cıvıl cıvıl bir adamdır,” diyor başka da bir şey demiyorlardı. Bir tek kusuru, bazen ne dediğinin anlaşılmasıydı; kendini kaybettiği anlar oluyordu ve o anlarda kitap gibi konuşmaya başlayınca dinleyenler bir parça-bazıları epeyce- sıkılıyordu. Gaipten haber almış gibi, onlara aradıklarını asla bulamayacaklarını, kendilerini kandırıp

durduklarını, bekledikleri vaktin hiç gelmeyeceğini anlatıyordu. Bu sohbetler genellikle karşısındakinin asık bir yüzle ortamı terk etmesiyle sona eriyordu.

Son zamanlarda böyle değildi İshak. Suskundu. Nurten önceleri bu suskunluğu pek ciddiye almamıştı ama zaman geçtikçe sessizlik duvarının kalınlaştığını, ötesine geçmenin gitgide zorlaştığını görmüş ve içten içe merak etmeye başlamıştı. Kocasının bu garip halini eşeleyip de daha kötüsüne sebep olmaktan çekiniyordu. Dertleştiği birkaç arkadaşı, erkeklerin kırk yaşına gelince böyle dönemlerden geçtiğini, üzerlerine gidilmemesi gerektiğini söyleyince içi rahat etti, bu sevimsiz dönemin bir an evvel bitmesi için sabırla beklemeye başladı. Aralarından biri, yaşlandıklarını düşünen erkeklerin kendilerini ispat için genç kadınlara meylettiklerini, gençler gibi giyinmeye başladıklarını söylese de Nurten kocasına kondurmadığından hiç umursamamıştı. Marifetin kendinden menkul olduğunu hissettirircesine, “Benim kocam asla öyle şeyler yapmaz,” demişti. “Bunlar evinde hak ettiği muameleyi görmeyen adamların yedikleri naneler.”

İshak, eski çağlardan kalmış paslı asma kilidi hiç anahtar görmemiş demir bir çemberin içinde, orada unutulmuş azılı bir mahkûm gibi sıkışıp kalmıştı ve bunu ailesine hissettirip onları da üzmemek için ne gerekirse yapıyordu. Karısının doğum gününü, söz ve nişan günlerini, evlenme yıldönümlerini cep telefonunun hatırlatma kısmına kaydediyor, bir gün öncesinde çalan alarmla birlikte ne yapacağını düşünüyordu. Çocukların doğum günlerinde eve gelirken süslü, bol çikolatalı bir pasta alıp çocukların yaşı miktarınca mumu ve pastayı cümbüş yerine dönüştüren maytapları yanına koyduruyordu. Özel günleri unutmadığını gösterip üzerine de Nurten’in sıradanlaşmış beğenilerine uygun düşen bir hediye alınca -hep aynı parfümü seçiyordu ve nedense her seferinde Nurten çok